

Introitus:

„Až mě bude volat, odpovím mu, v soužení s ním budu, ubráním ho, obdařím ho slávou, dlouhých let dopřeji mu do sytosti, ukáži mu svoji spásu.“ Žalm 91:15n

Čtení ze Staré smlouvy:

„Bůh řekl Noemu a jeho synům: „Hle, já ustavuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem i s každým živým tvorem, který je s vámi, s ptactvem, s dobyt看em i s veškerou zemskou zvěří, která je s vámi, se všemi, kdo vyšli z archy, včetně zemské zvěře. Ustavuji s vámi svou smlouvu. Už nebude vyhlazeno všechno tvorstvo vodami potopy a nedojde již k potopě, která by zahladila zemi.“ Dále Bůh řekl: „Toto je znamení smlouvy, jež kladu mezi sebe a vás i každého živého tvora, který je s vámi, pro pokolení všech věků: Položil jsem na oblak svou duhu, aby byla znamením smlouvy mezi mnou a zemí. Kdykoli zahalím zemi oblakem a na oblaku se ukáže duha, rozpomenou se na svou smlouvu mezi mnou a vámi i veškerým živým tvorstvem, a vody již nikdy nezpůsobí potopu ke zkáze všeho tvorstva. Ukáže-li se na oblaku duha, pohlédnu na ni a rozpomenou se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi.“ Řekl pak Bůh Noemu: „Toto je znamení smlouvy, kterou jsem ustavil mezi sebou a veškerým tvorstvem, které je na zemi.“ Genesis 9:8-17

Čtení z epistol:

„Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrcen v těle, ale obživen Duchem. Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista, jenž jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti.“ 1. Petrova 3:18-22

Čtení z evangelia:

„V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a byl v Jordánu od Jana pokřtěn. Vtom, jak vystupoval z vody, uviděl nebesa rozevřená a Ducha, který jako holubice sestupuje na něj. A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“ A hned ho Duch vyvedl na poušť. Byl na poušti čtyřicet dní a satan ho pokoušel; byl mezi dravou zvěří a andělé ho obsluhovali. Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ Markovo evangelium 1:9-15

Cesta

Evangelijní text nás vede z Nazareta s Ježíšem k Jordánu, aby byl pokřtěn. Všimneme si dvou skutečností. **Nejprve:** Ježíš jde, vstoupil na cestu svého příbuzného, teď už populárního proroka Jana Křtitele. A to **druhé:** Nechává se od Jana pokřtít a nastupuje svou vlastní cestu.

Ano, Janovo učení se považovalo za cestu. Neznamenal to především turistický výšlap či pouť, ale spíše způsob myšlení a jednání. Nedávno si jedno pražské křesťanské společenství vzalo název Ta Cesta. Nedělalo si naděje na trvanlivost, nemělo záměr přerůst do církve, nechtělo si sehnat kostel. Byla to jen cesta, po níž šel zakladatel toho společenství a jeho přátelé. A na té cestě poznamenal ty, kteří s ním šli. A stejně tak Jan Křtitel¹ a někteří další buditelé. Výraz cesta byl srozumitelný Řekům i Židům. Všichni hledali nějakou, byť obtížnou cestu od zla k dobru. Od zkaženosti k čistotě. I Ježíš nabídl cestu. Však se učedníkům ještě nějaký čas po Ježíšově smrti říkalo, že

¹ Jan svoji práci odvozoval od biblického textu: „Je psáno u proroka Izaiáše (40:3): „Hle, já posílám posla před tvou tvář, aby ti připravil cestu. Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“

jsou na *jeho cestě* (Skutky apoštolů 9:2)² a Saul je šel se zatykačem shánět do Damašku. Jenže na té Saulově cestě se setkal se Vzkříšeným a změnil směr. Tady si všimněme, že Pán Ježíš neváhal a šel chvíli s Janem Křitelem po cestě, přiznal se k němu, nechtěl mu být konkurencí. Navázal na něj. Choval se jako zralý kolega, který ctí toho, kdo je právě vepředu.

Ježíš nejenom vykročil na Janovu cestu, ale přijal od něj i křest. Jana tím podle Matoušova evangelia (3:14) zmátl. Křitel viděl, že to on by se měl dát na Ježíšovu cestu. Ne naopak! Jestli byl pojem cesta tehdy srozumitelný a moderní, pak křty a omývání měly stejnou povahu. Židovská společnost té doby měla křty jako vyjádření zasvěcení a modlitby. Židé na omývání dbali jako na zákon Boží. Bylo to však jen nařízení otců, které zvláště farizejská *cesta* vypracovala k chorobné dokonalosti. Asi si pamatujete, jak farizeové rovnali Ježíšovy učedníky, že se po návratu z trhu důkladně neumyli (Markovo evangelium 7:1-6). Text apokryfní knihy Júdit, to je druhé století před Kristem, popisoval místo Júditiny modlitby u pramene (Júdit 12:6-7). A první zmínky o křesťanství na Evropské půdě jsou z Filipis, kde byla modlitebna u řeky a scházely se tam ženy. Tam byla pokřtěna Lydie (Skutky apoštolů 16:13nn). To je zase první století po Kristu. Nádoby na vodu v Káně Galilejské či Ježíšovo mytí nohou (Janovo evangelium 2 a 13), to vše patří do jednoho, tehdy moderního zvyku omývání. Ten je dnes popsán v Talmudu. V Mojžíšově zákoně, v knihách Levitik, Numeri a Deuteronomium je omývání dáno jen pro zvláštní příležitosti. V Ježíšově době ale tento zvyk dostává podobu zvláště důležitého projevu víry.

Pán Ježíš se tomuto srozumitelnému projevu zároveň podrobil, nechal se pokřtít, a zároveň si z něj dělal legraci. Například už zmíněnou proměnou vody ve víno v nádobách na omývání při svatbě v Káně. Přece to mohl udělat rovnou v prázdných měsích od vína, ze kterých nalévali to, co zrovna došlo.

Jak vypadal Janův křest nevíme, ale víme, že se při Ježíšově ponoření ozval hlas z nebe. Ježíš sám o sobě nikdy nemluvil jako o Božím synu, to dělali jiní - nečistí duchové (Markovo evangelium 5:7), židovští předáci (14:61) a římský voják (15:39) - a tady sám Bůh! Nahlas se tu přiznal ke svému synovi. A udělal to podle dvou evangelistů Marka a Lukáše³ slovníkem Žalmu 2:7 a Izajášova prorocství 42:1-2. Ježíš měl tedy silné povzbuzení. A podle zápisu Matoušova evangelia (3:13-17) to Pán Bůh udělal veřejně. Slyšeli to i jiní. A tak měl Ježíš i silné svědectví. To Pánu Bohu došla slova? Ne, udělal to záměrně. Bůh mluví Biblií. Jan (1:29-34) si to pak vysvětlí dalšími biblickými slovy z proroka Izajáše (11:2 a 61:1) Výsledek je však stejný: Ježíš je Syn Boží. Stojí za pozornost!

Podle evangelisty však Ježíš nepokračuje v Janově kampani. Jako velká osobnost by mu velice pomohl. Ani nezačal sbírat učedníky a vyhlašovat příchod Božího království. To až když byl Jan uvězněn, pokračoval Ježíš v Janově díle svým způsobem až po kříž a prázdný hrob. Hned po křtu Ježíše však vedl Duch Boží pouštní cestou. Vystoupal od Jordánu do lidské pustiny o hladu a žízní. Na čtyřicet dní šel Ježíš mezi divokou zvěř, do péče andělů a do pokušení Satanova. Šel jako Izrael, který čtyřicet let putoval pouští sužován divokostí svou i svých nepřátel. Ježíš měl péči andělů, jako měl Izrael manu z nebe a vynikající péči o život, téměř andělskou. Potíží pro něj nebyla všechna ta zmíněná divoká zvířata, nešel tam proto, aby je pozabíjel. Potřeboval zkrotit lidskou divokost. A když byl Ježíš zkoušen Satanem, obstál díky zkrocenému duchu, taky díky andělské péči a nesporně též pro přesnější znalost významu Písma, jak píše jiní evangelisté. Necitoval otrocky, ale v souvislostech Božího ducha. To už je ale jiné vyprávění.

² Vlastně to bylo naplnění Mojžíšova zákona, který říkal: „Musíte se ve všem držet cesty, kterou vám Hospodin, váš Bůh, přikázal jít, a tak zůstanete naživu, dobře se vám povede a budete dlouho živi v zemi, kterou máte obsadit.“ (Deuteronomium 5:33) Opakovali to i proroci.

³ Markovo evangelium jsme četli a Lukášovo evangelium říká totéž ve 3:21nn

Co si z toho vezmeme:

Především to **první**: Uvěřit, to znamená: dát se na cestu. Není třeba krokoměř ani digitální stopa našeho treku. Je třeba s Ježíšem sdílet myšlení a jednání. Na té cestě s Ježíšem se člověk mění. Jistě, vidíme jen lidi, Ježíše ne. Proto se přidáváme k lidskému společenství učedníků, k bratrům a sestrám. Nevyhlašujeme hned svou cestu. Když Ježíš dokázal ctít toho, kdo byl vepředu, mohli bychom to dokázat i my. A z druhé strany: Církev a její služebníci si nesmí přivlastňovat lidi, které doprovázejí. Mají s člověkem vést rozhovor a ovlivnit jej, dát mu příležitost, aby se znovu narodil a objevil to, co ještě neviděl. A protože svět stále migruje, vyprovázíme na cestu ty, kteří od nás odejdou. Ale k nám zase přicházejí lidé, kterým posloužili jiní. To je Boží dílo!

To **druhé**: Když se Ježíš nechal pokřtít, pak bychom i my měli přijmout křest. Neměli bychom být farizejskými formalisty a rozvíjet debaty o množství vody a formách křtu. V epištole jsme četli o ultrsuchém křtu, ve kterém byl Noe+7 lidí zachráněni od Božího hněvu, to je od vody potopy, a od lidí, kteří by těch osm osob rádi stáhli do hlubin. Kde byli Noe a jeho rodina, těch osm duší pokřtěni suchem? V té Noemově arše. Tak vidíte, na vodě nesejde. Spíše je třeba se ve křtu dát k dispozici Pánu Bohu, aby dělal to, co chce. Ať si mne vezme do péče i Syn a Duch svatý! Ať, jako nad Ježíšem, zní různá slova poslání a povinností, které mi uloží.

A z naší strany sestry a bratři, protože při křtu jsem jen vaším nástrojem: Kdyby člověk nebyl zcela ponořen do Ježíšova myšlení, do praxe křesťanského života a neviděl to dvojí na nás, pak jej můžeme křtít tlakem hasičské stříkačky a pokřtěný určitě nebude. Konec našich zvyků, chorobné farižejské pečlivosti! Ta vede jen do zatracení! Dost politických ohledů platných v našich sektách a spolcích! Ten jen s tím a ten zase jen s oním? Na to vám není nikdo zvědavý! Přestaňte si říkat o Boží hněv! Skrz naskrz má být nový učedník plný Boží milosti v motivech a v praxi křesťanství. A nejen při křtu a Večeři Páně, která jej připomíná, Bůh mluví skrze biblický text. Ta slova zapadají do souvislostí lidského života a ožívují jej. Není třeba nic nového vymýšlet, ani Bůh to nedělal, přiznal se k tomu, co už řekl.

A tak se modlím: Pane, děkuji ti za cestu, po které mne vedli moji otcové. Dnes vidím, že to byla tvoje cesta. Děkuji ti za ty, kteří se kolegiálně přidali, když jsem tu cestu vedl já. Těší mne doprovázet, byť jen na chvíli každého koho nám svěříš. Pomoz mi nevlastnit, nevázat do rodinných vazeb a zvyků. A prosím za všechny, kteří uvažují o křtu. Dej jim, aby se ve křtu naplnili novým způsobem života tak, že jej budou trousit kudy půjdou.

Amen

Slovo na cestu:

„Neboť lid bude sídlit na Sijónu, v Jeruzalémě. Nebudeš už nikdy plakat. Milostivě se nad tebou smiluje, až budeš úpěnlivě volat; uslyší a odpoví ti. Ač vám dával Panovník chléb soužení a vodu útlaku, on, tvůj učitel, už se nebude držet stranou. Na vlastní oči uvidíš svého učitele a na vlastní uši uslyšíš za sebou slovo: „To je ta cesta, jděte po ní,“ ať budete chtít doprava nebo doleva...“
„A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí.“

(Izajášovo proroctví 30:19-21 a Dopis Filipánům 2:12n)

Staré irské požehnání:

Pane a Bože, ve tvých rukou je všechna moc nyní a vždycky, dokonce na věky věků. Proto si odvažujeme prosit o požehnání těmito slovy:

Kéž Bůh žehná zemi, na níž teď stojím,

kéž Bůh žehná cestě, po níž teď jdu,

kéž Bůh žehná cíli, pro něž teď žiji.

Ty věčný, vždy přítomný, požehnej mi také, když odpočívám.

Požehnej, co hledá má vůle,

požehnej, co potřebuje moje láska,

požehnej to, na čem spočívá má naděje.

Králi králů, požehnej můj pohled. Amen